

Cena numeru
100 mk.

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Miesięcznie „ 2100.
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 2500
poza Łodzią egz. 110

Konto Pocztow. Kasy
Oszczęd. 60594
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.
w ŁODZI
Al. Kościuszki 41
TELEFON 28,

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Wtorek, dnia 28 listopada 1922 roku.

XXV.

Zawiadamiamy naszych czytelników iż w dniu 1-go grudnia „ROZWOJ” obchodzi jubileusz 25 letniej pracy dziennikarskiej w Łodzi.

Z okazji tej dnia 3 grudnia, w niedzielę, wydamy numer

Jubileuszowy

który wydrukowany zostanie w podwójnej ilości egzemplarzy.

Ogłoszenia do tego numeru, pomimo znacznego nakładu, nie będą droższe, niż do zwykłych numerów, a nawet tańsze, bo kto przed świętami Bożego Narodzenia powtórzy jeszcze swoje anonsy, ten od następnych razy otrzyma 10% ustępstwa.

Ogłoszenia te prosimy przysyłać jak najrychlej, aby można je było wykończyć starannie; nawet bowiem pracy w ostatniej chwili wywołuje pośpiech, niezbyt w tych wypadkach pożądany ani dla ogłaszających się, ani dla Administracji.

Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Rozwoju” codziennie w biurze Al. Kościuszki Nr. 41.

Administracja „Rozwoju”

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Zakaz wywozu.

(wp) Wobec tendencyjnie rozsliewanych pogłosek o zmianie wywozowej polityki rządu, nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną komunikuje, że wywóz zbóż chlebowych: mąki etc. w dalszym ciągu nie jest dozwolony i że przed wiosną roku przyszłego rewizja tego zakazu nie będzie rozpatrywana. (8)

Mandat pos Konopczyńskiego

(wp) Poseł Wojciech Korfanty oświadczył dziś przewodniczącemu gen. komisji wyborczej, że zatrzymuje mandat z listy państwowej, a nie Krakowa, jak o tem doniosły dzienniki. Wobec tego wchodzi z Krakowa prof. Konopczyński. (4)

P. Thugutt prezesem Wyzwolenia.

(wp) Na posiedzeniu organizacyjnym klubu Wyzwolenia wybrano na prezesa klubu sejmowego p. Stanisława Woźnickiego. (4)

Zamknięcie Sejmu Ustawodawczego

OSTATNIE 342-ie POSIEDZENIE. — PRZEMÓWIENIE MARSZAŁKA TRAMPCZYŃSKIEGO.

WARSZAWA 27 (PAT) Sejm 342 posiedzenie Sejmu Ustawodawczego rozpoczęło się o godz. 7.54 wczoraj. Przewodniczył marszałek Wojciech Trąpczyński, sekretarzowali posłowie Waszkiewicz i Stefan Sołtyk. Głos zabrał p. marszałek Trąpczyński i wygłosił następujące przemówienie:

„Szanowni posłowie! Pracowity żywot naszego Sejmu zbliża się do końca. W tej chwili winniśmy zrobić rachunek sumienia naszej, prawie czteroletniej, działalności. Sejm odbył 342 posiedzeń plenarnych. Do przygotowania tych posiedzeń komisje sejmowe odbyły kilka tysięcy posiedzeń komisyjnych. Ogrom prac Sejmu wynika z zestawienia ustaw, jakie wylonił. Ustaw tych było 571, w tem 166, dotyczących organizacji i wymiaru sprawiedliwości, a 181 dotyczących skarbo-

wości.

Ostateczny sąd o działalności tego Sejmu musimy pozostawić historii.

Dziś jednak nie możemy ukryć żalu, że nasze społeczeństwo niezupełnie sprawiedliwie ją oceniało, wydając o Sejmie nader ostry sąd, nie wyczuwając nieraz potrzeby zapoznania się z ogromem jego prac. Znaczną część podniesionych zarzutów trzeba raczej skierować przeciw systemowi parlamentarnemu wogóle, który zawsze i wszędzie powoduje marnowanie się wielu sił narodowych w bezpłodnych walkach partyjnych. Zapominano, że prace ustawodawcze wymagają wszędzie, a cóż dopiero w państwie świeżo utworzonym, talentów, których kraj nasz posiadał niewiele. Sprawiedliwa historia odszuka może gdzieindziej, jak w Sejmie, źródło niedomagań naszej państwowości.

Można zapisać na dobro Sejmu fakt, że w przeciągu krótkiego czasu umiał zaprowadzić wielu galeziach naszej państwowości pewien prawny porządek.

W każdym razie Sejm Ustawodawczy będzie mógł służyć wszystkim innym Sejmom na wzór patriotyzmu. W chwilach przełomowych dla kraju umiał on przewzyciężyć wewnętrzne antagonizmy, poświęcając w tym celu częściowo swe przekonania, by umożliwić zbiorowy wysiłek w interesie państwa.

Tak było podczas najazdu bolszewickiego, tak też było przy ostatecznym uchwaleniu konstytucji. Historia nie zapomni, że zdecy-

dowana podstawa Sejmu w czasie najazdu bolszewickiego niemal się przyczyniła do jedności narodowej w tej groźnej chwili, że niemal się przyczyniła do przywrócenia wojskom naszym wiary w zwycięstwo.

Ale miłość prawdy i troska o byt państwowy w najbliższej przyszłości nie pozwala ją nam oczu zamknąć na znaczne błędy tego Sejmu.

Trzeba przyznać, że zbyt długo trwająca atmosfera bliskich, ponownych wyborów oddziaływała szkodliwie na prace Sejmu, gdyż uniemożliwiała nieraz rozsądzać rzeczy nie podług rzeczywistych poglądów, ale przy uwzględnianiu umysłowości wyborczej. Niestety, konieczność załatwienia najpilniejszych potrzeb państwa nie dopuszczała rychłego rozwiązania Sejmu.

Dalej nie można zapomnieć, że Sejm w swych pracach ustawodawczych nieraz zbyt mało się liczył z długoletnim doświadczeniem innych państw, że nie zawsze umiał wobec specjalnych interesów odróżnić linię słuszności, że wreszcie niezawsze trafnie oceniał wykonalność ustaw.

Sejm Ustawodawczy pozostawił skarbowość nieuregulowaną i zmuszony jest przekazać mianowicie uregulowanie waluty naszej nowemu ciału prawodawczemu. Nie było to jednak wyłączną winą Sejmu, który żadnemu z rządów nie krzyżował planów regulacji finansów. Winy Sejmu możnaby się dopatrzeć najwyżej w tem, że nieraz dał powód do wydatków, przekraczających siły finansowe państwa.

Niech wolno nam będzie wyrazić ciału prawodawczemu, wchodzącemu, w miejsce Sejmu Ustawodawczego, życzenie, aby jego członkowie interes ogółu uważali za interes własny i aby w swej pracy nie zapominali o tem, że ustawy, jeżeli mają przynosić pożytek krajowi, nie mogą być rezultatem walk partyjnych, ale winny być raczej li tylko streszczeniem poczucia słuszności, zapisanego w sumieniu każdego uczciwego człowieka. Oby przyszedł Sejm, postarał się o wylonienie rządu, któryby prowadził kraj drogą spokojnego rozwoju, któryby umiał uzdrowić naszą skarbowość, któryby, szanując prawo, uzyskał zaufanie kraju i świata. Pracom naszych następców „Szczęść Boże” (brawa i oklaski).

Za przykładem Polski...

STUDENCI WIEDENSCY ŻĄDAJĄ „NUMERUS CLASUS”.

WIEDEN 27. 11. (AW) 27 b. m. słuchacze wszystkich uczelni wiedeńskich kierunku narodo niemieckiego uchwalili przedłożyć dyrektorom rezolucję następujące treści: Rektorami dziekanami nie mogą być wybrani Żydzi. W gronie profesorów narodowość żydowska może być reprezentowana w wysokości 10%, również liczba słuchaczy Żydów nie może być większa od 10%. Na tem samem zebraniu uchwalono strajk jednościowy, aby w ten sposób, zmanifestować swe sympatie dla studentów praskich, którzy wystąpili z żądaniem zrezygnowania ze swego stanowiska rektora Steineiza. (5)

PROCES ŚWIĘTOJURSKI.

PRZESŁUCHIWANIE PRIŁYKA, FENYKA, CHÓMYRZA.

LWÓW 27. 11. (AW) W sprawie przeciw komunistom przesłuchano 27 b. m. dalszych trzech oskarżonych.

Pierwszy Józef Priłyk, słuchacz praw, mówi, jak jego poprzednicy, tuż nie o teorii, lecz o praktyce komunizmu i o przyczynach jego rozwoju w Małopolsce Wschodniej. Nie jest oczywiście przychylnie usposobiony względem rządu polskiego, ale również ostro występuje przeciwko uroszczeniom Petruszewicza, stwierdzając, że ludność robotnicza nie da się wziąć na przynętę patriotyczną jego rządu, proletariatu bowiem nigdy nie zapomni, że soldateska Petruszewicza dławiła swego czasu ruch robotniczy. Priłyk przyznaje dalej, że był członkiem centralnego komitetu partii komunistycznej w Małopolsce Wschodniej, brał udział w konferencji ś-tojurskiej i rozsyłał bibliotekę komunistyczną. Nie zaprzecza, że dążył wraz z innymi do oddania władzy w Galicji Wschodniej w ręce proletariatu i że pobierał płacę za trudy w organizacji komunistycznej.

Następny oskarżony Izidor Fenyk, były

słuchacz politechniki, podczas wojny oficer austriacki, a następnie w armii Petlury komendant załogi Białej Cerkwi na Ukrainie, oświadcza, że do partii komunistycznej nie należał jakkolwiek nosił się z zamiarem wstąpienia do niej. Na konferencji ś-tojurskiej był oraz miał zamiar wygłosić referat o związkach zawodowych.

Ostatniego przesłuchiowano Nestora Chomyrza absolwenta filozofii. Opowiada on, że dostawszy się do niewoli rosyjskiej, przebywał w Turkiestanie, gdzie pracował jako komisarz dla spraw narodowościowych. Organizował tam emigrantów galicyjskich, dla pozyskania ich dla partii komunistycznej. Do Lwowa wrócił, aby dalej pracować dla komunizmu. Oskarżony Cichowski zaprosił go na kongres, i na jego prośbę Chomysz zagaił konferencję po rusku, ze względu na większość uczestników Rusinów.

Następne posiedzenie odbędzie się jutro.

Sąd doraźny nad mordercami Łanowego

PO ODBYCIU KONFERENCJI Z OBROŃCAMI OSKARŻENI WYPARLI SIĘ WSZYSTKIEGO.

LWÓW 27.11. (A. W.) 27 b.m. przed południem rozpoczął swe posiedzenie sąd doraźny we Lwowie.

Na ławie oskarżonych zasiadli 20-letni Roman Łuczejko, obrządku grecko-katolickiego, zamieszkały w Lubiczy i 20-letni Wasyl Krupa, również obrządku grecko-katolickiego z tej samej miejscowości. Obaj oskarżeni są o skrytobójcze morderstwo na osobie Michała Łanowego, zwrotniczego kolejowego,

ostatnio przewodniczącego komisji wyborczej w Lubiczy Królewskiej.

Po odczytaniu aktu oskarżenia obrońcy odbyli godzinną konferencję z oskarżonymi. Po konferencji z obrońcami oskarżeni wyparli się wszystkiego, a na przedstawione im przez przewodniczącego szczegóły zeznania, odpowiedzieli frazesem, że w policji bito ich i dla tego tak zeznawali.

Wyrok zapadnie we wtorek.

Właściciel teatru--włamywaczem

ROZPOCZYNA SWĄ DZIAŁALNOŚĆ „EKSPROPRJACJA” JAKO CZŁOWIEK P.P.S. A KONCZY NA OKRADZENIU KAŚY P. K. K. P. W KRÓLEWSKIEJ HUCIE.

Dzisiejszy „Express Poranny” podał sensacyjną wiadomość o pochwyceniu Adama Stempla, głównego sprawcę olbrzymiej kradzieży w P.K.K.P. w Królewskiej Hucie.

Po rozpruciu kasy ogniotrwałej, Adam Stempel zrabował 75 milionów mk. p. i 9 milionów mk. niem. Działo się to dnia 16 października.

Ale dnia 26 listopada ujął go urząd policji Kryminalnej we własnym mieszkaniu, w Warszawie, przy ul. Żórawiej 24.

Stempel pojawił się w Warszawie w roku 1918, jako repartjant z Rosji, zakupił od p. Steyna i Szajna istniejący wówczas przy ul. Marszałkowskiej teatr art.-literacki „Czarny Kot”.

Jak donosi „Kur. Polski” znany artysta kabaretowy p. Romuald Gieraszeński, po przeprowadzeniu rewizji w mieszkaniu pana G. został przez organy policji aresztowany. Przyczyną uwięzienia jest nieznana. Przy-

Nowemu właścicielowi patrzyło z oczu niedobrze. Zyski z teatru były niewielkie. To też nowy właściciel prowadził pobocznie handel z brylantami i kosztownościami.

Sielanka trwała niedługo. Po otwarciu tajnych archiwów rosyjskich w Petersburgu przez bolszewików, wyszło na jaw, że Stempel ma zaszarganą przeszłość. Minowicie w Kaliszu, skąd pochodzi, dopuścił się jakiejś kradzieży.

Przed zarzutem, że jest kryminalista, Stempel zaskłaniał się tem, że to nie była kradzież, lecz „eksprowprjacja”, dokonana w okresie młodości z polecenia partii P.P.S., której jakoby miał być członkiem.

puszczają w Warszawie, iż pozostaje to w związku z aresztowaniem właściciela „Czarnego Kota” p. Stempla, oskarżonego o grabież kasy w Hucie Królewskiej.

TELEFONEM Z WARSZAWY

OTWARCIE SEJMU I SENATU.

*) Program otwarcia Sejmu i Senatu w dniu 28 listopada 1922 jest następujący:

Godz. 9.45 rano uroczyste nabożeństwo w Katedrze św. Jana. Przed katedrą kompanja honorowa ze sztandarem i muzyką. Szpaler wojskowy wzdłuż ul. św. Jana. W katedrze cechy ze sztandarami i szpaler wojskowy.

O godz. 10-tej rano p. Naczelnik Państwa ze swiata opuszcza Belweder, udając się do katedry. W tym samym czasie zbierają się w Presbiterjum: Rząd w pełnym składzie, marszałek i wicemarszałkowie Sejmu Ustawodawczego, nowoobrani posłowie do Sejmu i senatorowie, korpus dyplomatyczny, oraz przedstawiciele: m. st. Warszawy, wojskowości, sądownictwa, kapituł Orderów Rzeczypospolitej, wyższych uczelni i komisariatu rządu.

O g. 10 min. 15 P. Naczelnik Państwa ze swiata przybywa do Katedry. Rozpoczyna się uroczysta msza św. celebrowana przez kardynała Kakowskiego. Po mszy św. chóry odśpiewają hymn „Boże coś Polskę”.

Po nabożeństwie p. Naczelnik Państwa powraca do Belwederu, posłowie zaś udają się do gmachu Sejmowego.

O g. 12 min. 15 w Sali Sejmowej zbierają się posłowie, rząd, członkowie misji zagranicznych, przedstawiciele prasy i publiczność.

O g. 18 m. 30 p. Naczelnik Państwa w otoczeniu swiata przybywa do Gmachu Sejmowego, wchodzi na salę sejmową przez drzwi marszałkowskie i zajmując miejsce na trybunie odczytuje orędzie, poczem ogłaszając Sejm za otwarty, powołuje najstarszego wicekierm posła do objęcia tymczasowego przewodnictwa i opuszcza Sejm ze swiata.

Przewodniczący Sejmu ze starszeństwa zagają posiedzenie, powołuje dwóch najmlodszych wiekiem posłów na sekretarzy i wzywa posłów do złożenia ślubowania poselskiego. Po odebraniu ślubowania od wszystkich posłów, przewodniczący Sejmu stawia wniosek o przyjęcie tymczasowego regulaminu i wyznacza termin następnego posiedzenia Sejmu z następującym porządkiem dziennym:

Wybór Prezydium Sejmu na podstawie uchwalonego regulaminu.

O godz. 4 min. 30 po południu w takim samym porządku protokularnym odbędzie się otwarcie Senatu.

NIEWŁASCIWE METODY.

*) W sferach poselskich zwrócił uwagę napis dwujęzyczny na drzwiach jednej z sal: „Ukraiński sojmowy klub” „Sejmowy klub ukraiński”. Regulamin sejmowy uznaje tylko język polski za dopuszczalny. Niemcy mieli wieszki tylko polską, Żydzi toż samo. Pp. Ukraińcy zaczynają wnosić metody galicyjskie. Czy to właściwe? (7)

USTAWA O ŻEGLUDZE POWIETRZNEJ.

*) Ministerstwo kolei żelaznych wniosło na radę ministrów projekt ustawy o żegludze powietrznej prywatnej w Polsce. Ustawa ta ustala przepisy dotyczące własności statków powietrznych, rejestracji, regulacji, kontroli ruchu powietrznego i t. p.

Z OSTATNIEJ CHWILI

ZGON CORKI ADAMA MICKIEWICZA.

BORDEAUX 27 11 (AW) 26 b. m. zmarła w Paryżu po krótkiej chorobie najstarsza córka Adama Mickiewicza, pani Marja Górecka w 87 roku żywota. (4)

SPRZEDAŻ MAJĄTKÓW NIEMIECKICH.

POZNAN 27.11 (A. W.) Komitet likwidacyjny zakwalifikował do przymusowej sprzedaży majątki niemieckie Garczyn i Orle w powiecie Kościańskim o łącznym obszarze 1,925 hektarów własności Karola Grapowa.

Żale hakatystów.

NOTA RZĄDU RZESZY DO LIGI NARODÓW W SPRAWIE RZEKOMEGO PRZESŁADYWANIA NIEMCÓW W POLSCE.

BERLIN 27 (nt.) Rząd niemiecki przesłał do Ligi Narodów notę, w której powołując się na notę z dnia 11-go listopada, odpowiada na zarzuty Rządu Polskiego, równocześnie zaś

twierdzi, że Rząd Polski nie dotrzymuje zobowiązań, wynikających z traktatu w sprawie mniejszości narodowych i prześladowuje w dalszym ciągu Niemców w Polsce. (4)

Lawina.

Na widnokręgu politycznym Polski ukazały się czarne, skłębione chmury. W blaskach zachodzącego słońca zaśnił krwawy ból, który legł szkarłatną łuną na umęczoną ziemię Lechitów. Jeszcze chwila, moment, błyskawica, a wśród mroku zapadającej nocy zagrzmi bojowy hymn Kaszubów, Wielkopolan, Górnoślązaków, Mazurów, Małopolan, potężny zew szczepów, zajmujących olbrzymie przestrzenie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej od siwych fal Bałtyku aż po niebotyczne wierzchołki gór Karpackich i dalej — dalej, hen, ku morzu Czarnemu. Burza wisi w powietrzu!

Poprzedzają ją od czasu do czasu przeciągłe grzmoty i szybkie jak myśli błyskawice, które w tragicznych zygach rozdzierają polski firmament. Szalony wicher niesie na swych lotnych skrzydłach jakby stłumione odgłosy wizyjnej walki:

... „Nie damy ziemi skąd nasz ród!”

Naraz rozdziera serce daleki grzmot, a w parę sekund później wał w nieboskłon przerażające błyskawice. W oślepiających blaskach ich widzisz konwulsyjnie wykrzywione maski (już nie obliczał) Diamantów, Perłów Aszkenazów, Ehrenbergów, białe strach i przerażenie judofilów: Witosów, Thuguttów, Bobrowskich, Nowaków, Dąbrowerów, Rederów, Cieszków, Zapaków i tysiące, tysiące parobków żydowskich. Uczmy się na pamięć tych nazwisk, bo dzień bolesnego uwiecznienia ich ku przestrodze potomności zbliża się. Budźmy z uspienia miliony rodaków, których i tak wbrew ospałości porwie fala entuzjazmu narodowego.

Czy wam nie wstyd w niewolniczej bezczynności — nieszczęśni Sarmaci! — poddawać swe ciała pod rąk żydowsko — „polskiej” tłuszczy? Patrzcie — oto burza nadchodzi! Ujmijcie w swe ręce żagiew świętego buntu i płomieniami serca znaczą bastylle niewoli. Znajdźcie ich w każdym mieście, w każdym siole i każdym osiedlu. Satrapów polskiego i po trzykroć tylko polskiego ludu spotkacie na każdej ulicy!

Przed oczyma naszymi błyska las latarni, cieżarnych trupami zdrajców; biały świt znaczą, chorobliwymi konturami przydrożne drzewa; zdobią je owoce rewolucji. Cyt, cyt! Łamią się w bezwładzie szeregi wrogów ziemi Lechitów. Pierzchają zwarte kadry Syonu, Szwarzadleru. topnieją szeregi... mniejszości narodowych, Czy utoną w morzu polskiem? W obronie szarańczy obcoplemiennej powstaje czerwona targowica. W jej ręku błyska bratobójczy nóż. Pogania ją międzynarodowe oszustwo.

Nie trwóćcie się Sarmaci! Zmieście czerwony obóz odmłodzona siła narodu. A kto z nami? Miljon, dla którego sprawiedliwość społeczna i dobro ludu rdzennie polskiego nie jest czczym dźwiękiem. Wrogiem nam wszelki wyzysk. I w naszych szeregach nie może być kurezycieli praw ludowych, pijawek, chlipających krew narodu z pacierzem na ustach. Rewolucja jest rzeczą wielką i świętą. Musi wyjść z swojskiego ludu, a płomień jej spala wszelkie zło z prawej i z lewej strony.

Czyż mamy wołać do bronii? Ależ nie! Wici dawno rozestano! Naród drgnął, ocknął się z ciężkiego letargu; budzą się: prastary

Kraków bohaterski Lwów, Macierz — Warszawa, polski Poznań, Łódź, Wilno! Przyjdzie kolej i na inne miasta. Rośnie lawina solidarności pleiennej Lechitów. I w tej rewolucji

nie będzie ani oszustów żydowskich ani parobków żydowskich.

Polska musi być państwem polskim!
(2) X v

Charakterystyczny głos.

(o) Niżej podpisani wyborcy z okręgu Skrzynno pow. Opoczyńskiego, dowiedziawszy się, że w Sejmie postawie polacy nie mogą się pogodzić i jedni przeciw drugim chcą się uciec do pomocy postów żydowskich i niemieckich, wzywają wybranych przez nas postów bez względu na to, do jakich partii należą, aby się na to nie ważyli.

Pamiętajcie, że Polska już raz upadła dzięki niezgodzie swoich synów i dopuszczeniu obcych do mieszania się w nasze sprawy; że żydzi i Niemcy w ostatnich latach nie omineli żadnej sposobności, aby nam przy budowie naszego państwa zaszkodzić; że żydzi mają u nas zapewnione przywileje, że nowe ich setki tysięcy z Rosji znalazły w Polsce przytułek w przeszłym roku, a pomimo to judzą przeciwko nam cały świat, skarżąc się, że ich mordujemy; że Niemcy od tysiąca lat prowadzą z nami walkę śmiertelną, piędź po piędź ziemię nam z pod nóg wyrrywają, że Berlin stoi na naszej ziemi; wspominajcie katusze dzieci Wrzesińskich i wóz Drzymały; patrzcie na dzie siatki tysięcy wyzutych przez nich z ojcowizny

ślazaków, którzy się wśród nas tułają; pamiętajcie, że już teraz Niemcy potrafiliby nam odebrać większość naszych praw do Gdańska.

Bierzcie przykład z Czechów: oni mają u siebie dużo więcej Niemców, niż my, a jednak potrafią się porozumieć między sobą, aby ich tylko do rządów nie dopuścić.

I wy się między sobą porozumcie; chodzi o Polskę, więc musicie sobie wzajemnie robić ustępstwa i dojść do porozumienia, a obcy powiedzie: „wara od rządów nad polakami w Polsce”.

Jeżeli się nie pogodzicie, a złączycie z wrogami przeciw braciom, to nie łudźcie nas, żeby oni wam darmo tę pomoc ofiarowali: musielibyście im za to dać nowe przywileje i dopuścić ich do rządów nad nami.

Bóg nam dał wolność — nie zaprzęcajcie nas znów w niewolę, nie ważcie się na tę podłość i głupotę.

Hańba Wam, jeżeli naszego wezwania nie usłuchacie. Następuje kilkaset podpisów. (2)

Litwini przeciwko żydom.

(o) Sielanka żydowsko-litewska, opierająca się dotąd na solidarnym szkalowaniu Polski przez obie te propagandy, popsuła się. A zaczyna się i na Litwie walka przeciw żydom. Dowodem tego następująca proklamacja, która podaje wileński żargonowy „Unser Tag” nr. 1010.

Podajemy tu w skróceniu tekst proklamacji „Tajnego Komitetu oczyszczenia Litwy od żydów”:

„Obywatele! Już cztery lata, jak ciągnie się nieustanna walka o cały obszar naszej Ojczyzny ze starą rezydencją, ale zwracając uwagę na naszych wrogów zewnętrznych, zapominamy o wewnętrznych.

Każdemu jest jasnym, że naszymi wewnętrznymi wrogami są żydzi. Kto ze wszystkie mi siłami zatrzymał bolszewików w Poniewieżu, Szawlu, Wilkomierzu, Kownie — jeśli nie żydzi. Obecnie kto należy do najtajniejszych przeciw rządowi egzystujących organizacji jeśli nie żydzi. Kto przed wyborami do Sejmu najwięcej agitował za listą bolszewicką — jeśli nie żydzi. Kto osiadł w naszych miastach i ściągnął z całego świata szczególnie z Rosji

roznych przyjaciół którzy uprzednio pojęcia nie mieli o Litwie — jeśli nie żydzi.

Jakimi sztuczkami i oszukiwaniami wy dostawali dokumenty. Poproście wstyd każdemu odpowiedzieć.

Im dalej, tem gorzej. Zupełnie zgubili uczucie ludzkie. Chcą oni swoimi kapitałami utopić naszych samotnych Litwinów. Czy nie czas im powiedzieć dosyć. W końcu i u nas cierpliwość wyczerpie się.

Niech pamiętają, że tu jest nasza ojczyzna z nami — biada jemu, przypomniemy czasy zburzenia Jerozolimy. Wtedy będziemy zmuszeni bez litości przyjąć ostatnie środki, ażeby oczyścić Litwę od żydów.

Jest mała nadzieja, żeby żydzi stali się lepsi, i mądrzejsi. Preto musimy być gotowi do wykonania naszego zadania oczyszczenia.

Niech żyje niezależna Litwa bez żydów. Precz z partyzantami i litewskimi pijawkami. Żydzi, przestańcie nas drażnić i pomyślcie co was oczekuje”. (7)

„Litewski tajny komitet
oczyszczenia Litwy od żydów.”

MONARCHISCI ROSYJSCY

SPÓR O OSOBE CARA. WEZWANIE DO

FINANSISTÓW ŻYDOWSKICH

Narady rosyjskich monarchistów, którzy, jak donosim, odbywają w Paryżu kongres, są naogół dojsć jałowe, gdyż przez cały tydzień spierano się o osobę przyszłego cara, mówiąc o tem conajmniej w taki sposób, jakby chodziło o to tylko, by nowy car powrócił i objął władzę. Poplecznicy W. Ks. Cyryla walczą o uznanie jego kandyda-

tury. W końcu przecież uznano za stosowne poczekać do przwrócenia monarchji w Rosji.

Ostatnio, znany antysemita i organizator pogromów żydowskich Markow wygłosił dłuższe przemówienie, w którym starał się przekonać żydów, że o ile chcą uniknąć dalszych pogromów powinni popierać idee monarchistyczne w Rosji.

Zaburzenia głodowe w Niemczech

„Local Anzeig” donosi, że z powodu co dziennie wzrastającej drożyzny wybuchły nowe niepokoje w całym kraju. W Brunświku przyszło do wielkich manifestacji, w czasie których rozbijano i rabowano sklepy z żywnością.

Policja musiała wkroczyć. W czasie starcia zostało kilka osób rannych i potłuczonych.

„Berliner Tageblatt” donosi o podobnych zajściach w innych miastach.

Również w Berlinie wybuchły niepokoje. Prezydent policji wydał odezwę zabraniającą zgromadzeń publicznych. (6)

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

S. p. Gen. Wacław Iwaszkiewicz.

(k) W sobotę o godz. 10 wiecz. zmarł w szpitalu Ujazdowskim, po długiej i ciężkiej chorobie gen. Iwaszkiewicz.

Zmarły był jednym z najzasłużeńszych wodzów w walce o niepodległość Polski.

Bohater z pod Jelni, twórca sławnej dywizji litewsko-białoruskiej, dwukrotny obrońca Lwowa (w r. 1919 i 1920) był uwielbiany przez żołnierzy za nieustraszoną odwagę i ojcowskie traktowanie żołnierzy.

Zmarł przedwcześnie, strawiony ciężką, nieuleczalną chorobą.

Polska straciła jednego z najdzielniejszych swoich synów, rycerza o łwiej sercu i gołębiej duszy.

Cześć Jego pamięci!

Czyżby nowe Dojlidy?

(K) Do najpiękniejszych miejscowości nad morzem naszym należy majątek Redłowo, położony między Orłowem a Gdynią. Z gór radkowskich rozciąga się rozległy widok aż hen na Sopot i Gdańsk. Pola radkowskie nadają się doskonale na wielką miejscowość kąpielową, plaża jest dobra.

Majątek ten należy obecnie do Głównego Urzędu Ziemińskiego, który zamierza go sprzedać przedsiębiorcy prywatnemu dla rozparcelowania go między nabywców, pragnących mieć letniska nad morzem.

Zamiar słuszny i zrozumiały. Dowiadujemy się jednak, że Główny Urząd Ziemiński nawiązał już stosunki ze spółką, do której między innymi należą p. minister zdrowia Chodźko, gen. Sikorski i inni, że skłonny jest sprzedać Redłowo według cen ustalonych przez rozsprzedaż ziemi na podstawie ustawy o reformie rolnej. Według cen tych całe Redłowo poszłoby, za jakieś 150 milionów marek. Tymczasem Redłowo to place budowlane, a wartość jego istota już dziś wynosi kilka miliardów.

Gdyby Urząd Ziemiński sprzedał tę przeprawę, a Rada Ministrów ją zatwierdziła, to

skarbu poniósłby miliardowe straty.
(8) „K. Pozn.“

Dąbrowa Górnicza.

(K) W Dąbrowie Górniczej w Hucie Bankowej odbyło się uroczyste zapalenie drugiego wielkiego pieca po 3 letniej bezczynności. — Uroczystość zakończyły przemówienia przedstawicieli Zarządu Huty o doniosłość spełnionego faktu i znaczenia tegoż — dla rozwoju przemysłowego Polski. (8)

Tajemniczy zjazd strzelców.

(K) „Gazeta Poranna“ podaje z zupełnie pewnego źródła, że zarząd główny Strzelca zwołuje na 2 grudnia rb. czterodniowy zjazd z całej Polski. Zarządy kolei otrzymały polecenie poczynienia specjalnych ulg w przewozie strzelców.

Cały ten zjazd wygląda dość niewyraźnie, zwłaszcza, gdy się zważy, że niedawno odbył się w Warszawie podobny zjazd. Dziwnie się składa, że Strzelec zwołuje zjazdy swoje w krytycznych momentach politycznych (wybory prezydenta).

Dziwi nas też, na jakiej zasadzie koleje polskie mają wozić darmo członków organizacji, na której czele stoją coprawda socjaliści, ale nie będącej instytucją państwową. (8)

Proces majora Sawickiego.

(K) Wczoraj najwyższy sąd wojskowy w Warszawie powtórnie rozpatrywał proces majora Sawickiego, który w sierpniu r. b. skazany został przez wojskowy sąd okręgowy na rok więzienia, wydalenie z wojska i pozbawienie praw obywatelskich za nadużycia i rozstrwonienie pieniędzy państwowych. Apelacja przeciw wyrokowi pierwszej instancji wniesiona została nie tylko przez skazanego, lecz także przez prokuratora, który domaga się powiększenia kary. Sawicki jest bogatym właścicielem ziemskim posiada hutę szklaną i stajnię wyścigową. W wojsku wyróżniony został orderem „Wirtuti Militari“ i Krzyżem Walecznych. (7)

Klasztor jaskinią morderców.

(k) W ostatnich tygodniach policja śledcza otrzymała wieści — że klasztor gr. kat. mnichów Ojców Studytów w Zawarnicy — jest schroniskiem dla rozmaitego rodzaju bandziorów ukraińskich że jest to centrala antypaństwowego ruchu w okolicy.

Onegdaj policja dokonała rewizji w klasztorze w Zarwanicy. Wynik tej rewizji był tak kompromitującym — że policja dokonała aresztowania głównego „dygnitarza“ w klasztorze ks. Fiszyłowicza i odstawiła go do więzienia.

W rękach władz są dowody — łączności klasztoru z akcją sabotażową.

Stosunki polsko-gdańskie

(k) Na zebraniu zjednoczenia polskich kupców i przemysłowców w Gdańsku omawiano w obecności generalnego komisarza ministra Plucińskiego sprawę utrudnień, przeszkód i szykan, jakie polskim „dopom gospodarczym, w szczególności kołom handlowym czyni rząd gdański. Omawiano między innymi szykany meldunkowe, dalej rejestrację polskich spółek, firm i politykę podatkową, gdańską wobec obywateli polskich, podlegającą między innymi na tem, że władze gdańskie żądają i ściągają od obywateli polskich podatki z góry za cały rok, choćby przybyli do Gdańska tylko na krótki okres czasu. Minister Pluciński przedstawił w obszernym wywodzie stanowisko i kroki rządu polskiego nadmienając, że rząd polski z całą stanowczością i licząc się z wszelkimi konsekwencjami, dąży i dążyć będzie do tego, aby artykuł 33 konwencji polsko-gdańskiej nie był martwą literą.

Wszechpolska wystawa drobitu.

(k) Otwarta w Warszawie przy ul. Bagatela 3, pierwsza wszechpolska wystawa drobitu gołębi i królików imponuje liczbą okazów, jakością ich i cennością gatunków, mile przedstawia się oczom zwiedzających, umiejętnym rozmieszczeniem i wyzyskaniem lokalnych warunków teatru Bagatela i przyległych budynków.

JUDAICA

Akcja masonerii.

Prawie dwa lata przed wybuchem wojny 15 września r. 1912 zwiastował ks. prałat Jouin w „Kronice austriackiej“ swego „Międzynarodowego przeglądu tajnych towarzystw“ („Revue internationale des societees secretes“) projekt zamordowania arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Może wytłumacza sobie również kiedyś — pisał ks. Jouin — zwrot wypowiedziany przez wysokiego rangi masona w Szwajcarii w odniesieniu do arcyksięcia następcy tronu: „Jest on do rzeczy szkoda, że jest skazany. Umrze on na stopniach tronu“ (str. 788 ze zryt lipiec—grudzień 1921. Cóż, warto czytać nie warto badać kwestji żydowskiej?)

PIOTR MILLE.

Zemsta Mrs. Murray.

Mrs. Murray! Mrs. Murray! O mój Boże, stało się straszne, nieszczęście! Biedny szef!

Najstarszy z urzędników banku „Murray et Cie“ w Signapour ocierał sobie czoło, szlochając w głos. Biegł tak szybko, szlochał tak mocno i myślał ciągle po drodze, w jaki to sposób należy mu oznajmić o nieszczęściu — o nieszczęściu, „którego następstw przewidzieć jeszcze nie można“ — i nie mógł znaleźć tego sposobu — tak, że teraz z emocji i zmęczenia oczy mu wylazły wprost z czaszki. Pod żarem ciężkich, jak rozpalony ołów, promieni słońca, przebiegł uciążliwą drogę, która od domu bankowego wznosi się i biegnąc wzdłuż doków w Singapouru, prowadzi do letniej willi szefa, leżącej na wzgórzu. I teraz, gdy pod zbliżeniem od intensywnego światła, niebem, spojrzął w dół, hen po za linję ogrodów krajowców z całym przepychem owoców i jarzyn — po za dzielnicę bogatych domostw angielskiej kolonii, które choć budowane na sposób domów w starej ojczyźnie, wyglądają tu jakby ucharakteryzowane na egzotyeczność wśród zielonej orgii roślinności tropików — zupełnie jak Europejka, gdy się za

Chinę przebiera na bal maskowy — po za tem wszystkimi widział w całym ogromie port Singapouru, z całą masą parowców i żaglowych statków, a w dali wśród labiryntu wysp jeszcze więcej okrętów i żaglowców o skrzydlatych masztach i całe roje żonk chińskich, praosów malajskich, tak stłoczonych i różnorodnych, jak wszystkie rasy ludzkie, które krzyżują się na tym zakątku ziemi, przy tych rozstajnych drogach wodnych, gdzie stykają się trzy światy.

Mrs. Murray zbliadła i podniosła się.

— Czy stało się jakie nieszczęście mojemu mężowi?

Księżka, która czytała, upadła przytem na ziemię; urzędnik machinalnie i z niezwykłą starannością schylił się i podniósł ją.

Wtedy zapytała ściszym głosem.

— Czy... czy umarł?

— Tak, pani, — odpowiedział.

Ale wyznanie to nie ulżyło wcale staremu, bo nie powiedział jeszcze wszystkiego, z czem przyszedł. Ona zaś zdumiała się, iż mimo całej swej miłości dla męża, nie odczuła prawie cierpienia. Te słowa „umarł — nie żyje“ wydawały się jej puste i nie zawierały jeszcze dla niej żadnego znaczenia. Gdyby była w tej chwili zaczęła płakać, nie byłoby to szczerem i nie zdawała sobie zupełnie sprawy, że maż jej może nie żyć. Tak dalece obraz, jaki z niego zachowała i miała przed

oczy, był obrazem żyjącego i czynnego człowieka. Nasunęła się jej jednak nagle straszna myśl:

— Przecież nie odebrał sobie życia! — zawołała porywczo.

— Nie pani, — powiedział na to stary Jim Stevens — ale zamordowali go. Znaleźliśmy go z nożem, wbitym między łopatki, leżał na ziemi koło kasy, na oścież otwartej. Kasę musiał otworzyć sam, aby w niej złożyć papiery i pieniądze, które w ciągu dnia wpłynęły, tak, jak to robił codziennie, odkąd kasjer zachorował... W kasie nie było ani świstka, wszystko zabrali!

— Kto? — zapytała gwałtownie Mrs. Murray. — Jan wie kto?

— Weldon, naczelny korespondent i jego przyjaciel mały Nathan, agent od bawelny. Oni to zrobili! Nathan przyszedł do Weldon, jeden z nich ubezwładnił szefa, chwycił go za ramiona, a drugi wbił mu nóż prawdziwie podobnie.

I aby już nareszcie pozbyć się raz wszystkim, dodał jednym tchem:

— Zemknęli obaj; nie znaleźli ich dotąd. Musi ich już nie być w Singapour.

A Mrs. Murray ze wstydem powtarzała sobie w duchu:

— Nie czuję nic, nie cierpię wcale, nie rozumie nic zupełnie!

(d. c. n.)

S. i P.

Zenobiusz Zygmunt Markowski

b. urzędnik kolei państwowych, zmarł w Krakowie dn. 23—XI r. i tamże pochowany został, o czym zawiadamia życzliwych i znajomych (4878K1)

Straszną żoną.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dzisiaj: Poniedziałek 27 listopada, Wirgiliasza
Wschód słońca o 8 m 14
Zachód słońca o 4 m 29

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 65)
Filharmonja (Dzielnia 20)

Teatr „Scala” (Cegielniana 19)

„Variete”
„Casino” (Piotrkowska 67)
„Wielka rewolucja francuska”
„Luna” (Przejazd 1)
„Miłość i sprawiedliwość”
„Odeon” (Przejazd 2)
„Perła wschodu”
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Walka serc”
„Nowości” (Piotrkowska róg Głównej)
„W sідach piratów”
„Dom Ludowy” (Przejazd 54)
„Benefis 4 diabłów”

— Kalendarzyk historyczny.

1058 Zgon króla Kazimierza I Odnowiciela
Polsk.
1561 Infanty poddają się Polsce.

Wiadomości bieżące

— Internat dla chłopców.

b) Wydział opieki społecznej w porozumieniu z wydziałem kultury i oświaty magistratu otwiera internat przy szkole dla moralnie zaniedbanych chłopców. Internat przygotowany będzie na 50 miejsc i otwarty w pierwszych dniach grudnia. (5)

— Senatorjum dla dzieci.

b) W porozumieniu z wydziałem zdrowotności publicznej, wydział opieki społecznej otwiera w Chojnach senatorjum dla dzieci słabowitych. Z senatorjum korzystać będą w pierwszym rzędzie dzieci z miejskich instytucji wychowawczych. W ten sposób zostanie zwolniona pewna ilość miejsc w tych zakładach, gdzie dotychczas nie przyjmowano nowych dzieci z powodu braku miejsca. (5)

— Kwatery oficerskie.

s) M. S. Wojsk. wyjaśnia, że od czasu zaawizowania przez Sejm ustawy kwaterekowej powinno się opłacać wynagrodzenie na podstawie taryf byłych władz zaborczych, przy przeliczeniu rubla, marki niem., czy korony na marki polskie.

Ponieważ taryfy powyższe nie pozostają w żadnym stosunku do obecnych warunków, M. S. Wojsk. poleciło dowódcytom garnizonów zarządzić zwołania lokalnych komisji, złożonych z przedstawicieli urzędu komunalnego, skarbowego, robót publicznych i zarządu wojskowego.

Romisje te mają określić maksymalną wysokość dziennego wynagrodzenia za jeden metr kwadr. podłogi izby, stajni, czy stodoły.

Zarządzenie powyższe niewątpliwie wpłynie na zmniejszenie ilości zatargów, powstałych na tle opłat za komorne pomiędzy osobami wojskowymi a właścicielami kwater. (4)

— Nadawanie ziem żołnierzom W. P.

W wykonaniu art. 9 Ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. „O nadaniu ziem żołnierzom Wojska Polskiego”, przystępuje Ministerstwo Spraw Wojskowych do układania listy kandydatów pierwszej kolejki na rok 1923 na Kresach Wschodnich.

Ubiegający się o zatwierdzenie w pierwszej kolejce 1922 roku, wnoszą podanie o wyśunięcie do zatwierdzenia do Referatów Osad Żołnierskich tego D. O. K., na którego terenie mają stałe miejsce zamieszkania.

W kolejce wiosennej 1923 roku, mogą uzyskać zatwierdzenie wyłącznie zdemobilizowani, dekorowani lub ranni w W. P. rolnicy przeważnie tylko żonaci, wyjeżdżający osobście na Kresy, a przy rocznikach młodszych od 1899 w górę, wraz z członkami rodziny.

Do podań należy dołączyć zaświadczenia, wymagane ogłoszeniami, jakie znajdują się w Komendach Garnizonu P. K. U. Starostwach i Gminach.

Podania z załącznikami muszą być zapatrzone opłatą stemplową, według obowiązujących przepisów.

Podania, zaświadczenia i wszelkiego rodzaju zapytania o podatki, zamieszkałych na terenie D. O. K. Nr. IV Łódź, należy kierować do Referatu Osad Żołnierskich D. O. K. Nr. IV Łódź najdalej do dnia 15. I. 1923.

Powyzsze zarządzenia nie jest otwarciem zamkniętego w dniu 1 lipca 1922 r. terminu do składania podań o nadział ziem na Kresach Wschodnich lecz donosi się do tych kandydatów, którzy w swoim czasie złożyli podania w Ref. O. Z. a dotychczas jeszcze nadziałów nie uzyskali. (7)

— Poszukiwanie rodziny.

Włodzimierz Zwierzchowski elektromonter, zamieszkały w Tyflisie (ul. Michałowska Nr. 80) za naszym pośrednictwem zwraca się do rodziny pozostawionej w kraju z prośbą o skomunikowanie się z nim, ewentualnie podanie adresu w redakcji „Rozwoju”.

List p. Zwierzchowskiego adresowany do naszej redakcji ma na kopercie tylko dwie marki 10 kopiejkowe takie jakie używano za czasów cesarstwa pomimo że nosi datę pocztową 12. 11. 1922. A więc zamiast marek bolszewickich na sumę 900,000 tysięcy rubli można nalepić cesarskie marki za 20 kopiejek. (5)

— Przemysłowcy, a pożyczka złota.

b) Na poczet pożyczki złotej zadeklarowano w krajowym związku przemysłu włókien niczego dotychczas 300 milionów mk. (5)

— Spłacenie weksli.

b) Niektórzy wystawcy zobowiązani otrzymują zawiadomienia z banków, iż weksle muszą być zapłacone w dniu terminu i płatności, gdyż następnego dnia zostają oddane do protestu. Zainteresowani kupcy zwrócili się w tej sprawie do swoich związków, które zajęły się sprawdzaniem tych spraw. (5)

— Walka z lichwą w województwie.

1) W pierwszych dniach grudnia odbędzie się w Łodzi konferencja starostów województwa łódzkiego. Jednym z punktów jest sprawa

ujednostajnienia na całym terenie województwa walki z lichwą. (4)

— Uszkodzenie mienia fabrycznego.

1) Robotnicy firmy Braun i Spółka przy ul. Napiórkowskiego 46 samowolnie odłączyli z transmisji szajby od maszyny, przez co uniemożliwili dalszą pracę na tych maszynach. (4)

Wypadki i kradzieże.

— Przykładna sublokatorka.

1) Zamieszkała przy ul. Krócej 19 Frykier Zofja zameldowała do policji, iż jej sublokatorka Wróblewska Stanisława podczas jej nieobecności zabrała z jej z mieszkania palto damskie, obrączkę złotą, sweter biały, oraz klucz od mieszkania, ogólnej wartości 115 tysięcy mk. i zbiegła w niewiadomym kierunku. W sprawie tej spisano protokół i wszczęto dochodzenie. (2)

— Nieudany zamach.

b) Gdy posterunkowy konnego oddziału policji Stefan Emigradzki przechodził ulicą Brzezińską obok domu Nr. 40, nieznanemu sprawca dał do niego 5 strzałów rewolwerowych. Na szczęście żadna z kul nie dosięgła celu. Zaalarmowana natychmiast policja, puściła się w pogoń za uciekinierem, lecz sprawców strzału nie schwytano. (3)

Teatr i muzyka

— Teatr miejski.

Dzisiaj t. j. we wtorek „Horsztyński” — dramat J. Słowackiego z pp. K. Adwentowiczem w roli tytułowej H. Barwińskim w roli hetmana i E. Rald-Snayem w roli Szczęsnego. Dochód z przedstawienia przeznaczony na Samopomoc przy szkole Elizy Orzeszkowej.

W środę z powodu rocznicy powstania listopadowego dany — Horsztyński.

W czwartek dla zreszeń robotniczych i inteligencji „Peer Gynt” z p. K. Adwentowiczem w roli tytułowej po raz ostatni.

— Z teatru „Scala”.

W teatrze „Scala” od kilkunastu dni popisuje się „Variete” z bardzo urozmaiconym programem.

Sensacyjnym punktem przedstawienia są popisy atlety, ukrywającego się pod nazwiskiem „Giganta”, którego siła przy rozciąganiu sprężyn wprost sprawia na widzu oszałamiające wrażenie.

Dość powiedzieć że silacz ten rozciąga rękami wagonowe sprężyny, co równa się 600 kilogramom obciążenia a zważywszy czas tej produkcji odpowiada pracy w przybliżeniu ośmiu koni parowych...

Herkulesowa siła i budowę tego człowieka zwiększa jeszcze fakt, iż jest on ranny w nogę podczas wszechświatowej wojny.

Niezwykłym temu fenomenowi dzielnie sekunduje „człowiek elektryczny”, który wytrzymuje 600 — 1,000 volt napięcia i z ciała którego sypią się iskry zapalające łatwo palne przedmioty.

Aby te numery, aczkolwiek niedoceniane przez społeczeństwo są prawdziwymi atrakcjami „Variete” i dyrekcja zrobiłaby dobrze angażując powyższych artystów na czas dłuższy.

Komunikaty

— Z kooperatywy spożywczej.

Zarząd kooperatywy spożywczej chóru polskiego przy kościele św. Krzyża, przypomina swym członkom, że we wtorek dn. 28 b. m. o godz. 7-ej wiecz. w kancelarii parafialnej (Przejazd 13) odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie na które uprzejmie zaprasza swych członków. (4)

Giełda Lódzka z dnia 27 b. m.				Funtów angielskie			75,800 76,130 72250			Akcje.	
	w plac.	żadan.	tranz	Korony czeskie	gotówka	czeki	Bank hand.		Ostrowiec		
Dolary St. Zjedn.	czeki 16500	16780		Marki niemieckie	2,25	2,35	2,27 1/2	21000	Radzki	38000	
Franki belgijskie	gotówka 1055	1065	=	Miljonówka	2,10	2,15	2,20	16750	Starachowice	47000	
Franki francuskie	czeki 1102	1112	=					8500	Zyrardów	1.100000	
Franki szwajcarskie	gotówka 1150	1115	1110					440000	Borkowski	8000	
Korony austriackie	czeki 1198	1209	=					6700	Zegluga	40 00	
	5100	5125	=	Dol. St. Zjd.	16700			50000	Jabikowscy	8500	
	0 25 1/4	0 24 1/4	=	Marki niem.	2,25			600000	Nafta	56000	

Giełda warszawska

Dziś premjera!

CASINO

Dziś premjera!

WIELKA REWOLUCJA FRANCUSKA

(Orphans of the Storm)

2-ga seria stanowiąca zupełnie samodzielną całość obrazu p. t.

DWIE SIEROТЫ

Najmonumentalniejsza realizacja najpotężniejszego geniusza D. W. GRIFFITH'A. Okowy pękły tron padł, rewolucja rozszalała się, gilotyna wzniesiona pochłania setki ofiar — arystokratów. Jedna tyrania skończona, rozpoczyna swój odwet druga. Lud wylegi na ulicy, szal wolności, karmajzola, rozpusta, tańce, śpiewy, wozy śmierci z ofiarami ociągają nieustannie, więźni ofiary na żer gilotynie. Szal zapamiętania wolnego ludu, jego tragedje, radości i okrucieństwa w obrazie tym porwają widza i każą mu z zapartym oddechem przeżywać dramaty epokowy. W rolach głównych urocze gwiazdy ekranu:

JULJANA I DOROTA GISH,

(4876dl)

Początek przedstawień o 3-ej. — Ilustracja muzyczna — koncert symfoniczny pod dyrekcją p. L. KANTORA

Grand-Kino Dziś premjera!

Motto: Jak kaktus twardy stój w niedoli, Choć los wyzwanież rzuci Choć trwożnie Cię zabolil Wierzi błysnie dzień słońecz, dol i szczęścia promień wróci.

WALKA SERC

Wzruszający dramat w 5 aktach

W roli gł. KAROLA TOELLE

Pocz seansu o godz. 5 pp. ost o 9.30 w. (4876K)

Grand-Kino Dziś premjera!

Licytacja.

Dnia 5 XII 1922 r. o godz. 10-ej w Szkł. Tab. O. K. Nr. IV w Łodzi ul. Ogrowowa 9 odbędzie się sprzedaż przez licytację następujących mat. Smałc żelazny xuty około 4.000 klg. lany 2.200 blaszany 150 ponadto rozmaite części uprzejy i sprzętu Tab. oraz odpadki parcyjne i skórzane. 488CK2) Szef, Tab. D, O. K. Nr IV

SZKOŁA TANCA W. LIPINSKIEGO, Piotrkowska 108

przyjmuje zapisy na grudzień na ostatnie nowości: BALANCELLO, JAVA, TANGO-MILONGA oraz na Shimmy i One-stepa (zreformowane). 48202s

Mieszkanie

Mężczyzna samotny, urzędnik państw. poszukuje i pokoju z osobnym wejściem u chrześcijańskiego gospodarza lub inteligentnej rodziny za dobrowolną udatą i wynagrodzeniem, 20-24 h i nut od rogu Piotrkowskiej Przejazd, Łasławie zgłoszenia Kilińskiego 70 u dozorey. (3577K2)

MATKI powinny pamiętać że najhygieniczniejszą przysypką dla dzieci jest najlepszy sprzedawany aptekami i sklepami apteczne. Apteka W. Sokolewicz Przejazd 19, wprost poczty. 4825W

Poszukuje

dzierżawy lub kupna piekarni, ewentualnie dzierżawy budynku nadającego się pod piekarnię w okolicy Bałut, Radogoszcza, Zubardza lub Kozia. Oferty składać do adm Rozwoju pod „Piekarnia“ (4892K1)

Maść (z kofeinką) „Wrozoł“ leczy, goi ranki za pobiega odmrażaniu kończyn. Sprzedają Aptek i sklepy apt. W. Sokolewicz Przejazd Nr 19 apteka wprost poczty. (4825K)

Kupię heblarkę stołową do metalu od 3/4 do 3 metra długości Pomorska 107. Tomaszewski.

Odstąpię

skład węgla i drzewa za 400000 mk. z mieszkaniem, dochodzą 2 wagi, 2 wózki, 2 arfy i 2 siekiery wiadomość Rzgowska 80 m. 7. (4831K2)

Budynek

fabryczny 2 warsztatami tkackimi lub bez kupię. Zgłoszenia pod lit. „Z. M.“ do adm. Rozwoju (4774K1)

Folwarskiemu Roberto wi skradziono kartę bezterminowego urlopu wydaną z P. K. D. w Łodzi oraz zaświadczenie wojskowe wydane z I korpusu arm. Dowbora-Maśnickiego w Rogaczowie. (4868K3)

Konfekoja damska:

Palta, Suknie, Bluzki, Spódniczki, Fartuchy oraz Bielizna najtaniej w firmie

„Wulka“

Łódź, Piotrkowska 175. (4791b)

Dr. H. Rózaner

Choroby skórne, weneryczne i mocznopciowe. Dzielna Nr 9. Przyjmuje od 9-11 i pół i 4-8 panie od 2-5. (4488d2)

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych Ul. Ewangelicka 2. Godz przyjąć od 9-2 i 6-8. Panie od 5-6 561

Dr. STAWOWCZYK

Sienkiewicza 29.

Choroby wener. i skórne, Przym. 9-10 1/2, 15-7. (48915b)

Dr. Eugenia Gerszuni

Piotrkowska 121 Choroby kobiece i weneryczne kobiet. Przyjmuje od 12-1 od 4-6, w niedziele i święta od 9-12. b45610

Muzykę

orkiestrjon

sprzedam lub zamienię na pianino Południowa 26 Chmielowski 4860w

Dr. med. I. STUPAY

Specjalista chorób oczu, ordynuje od 2-5 pp. ul. Zachodnia 63. 44065b

**Dziś
wielka
premiera!**

**Dziś
wielka
premiera!**

Arcydzieło francuskie wszechświatowej wytwórni Pathé — Consortium, odznaczone na tegorocznym konkursie kinematograficznym, w Paryżu pierwszą nagrodą „Grand — Prix“

„AGONJA ORŁÓW“

(L'AGONIE D'S AIGLES)

Wspaniały dramat w 7 aktach.

(4866KD)

W rolach głównych: mistrz ekranu, chluba Francji

SEVERIN MARS oraz przepiękna jego partnerka **GABY MORLAY**

Bajeczna reżyserja, stylowość strojów, wspaniałe zdjęcia miejsc historycznych, wybitna gra artystów, wszystko co w innych obrazach stanowi najistotniejszą ich wartość, schodzi tu na drugi plan, wobec potężnej namiętności, dość silnej, by tchnąć życie wywołane z poza grobu postacie i obudzić prawdziwe gorące uczucie w sercach widzów.

Orkiestra pod dyr. p. M. LEWAKA.

Teatr Świetny
„Nowości”

W sidłach piratów

Egzotyczny dramat w 6 aktach.
2-ga serja obrazu „Syn Tarzana”
W roli głównej znakomity aktor i reżyser ameryk.
Gordon Griffith
Wobec streszczeń obrazowych każda serja stanowi bezwzględna całość. 48732

Kino
Dom Ludowy
ul. PRZEJAZD 34.

Od wtorku dnia 28 listopada do niedzieli dnia 3 grudnia r. b. wyświetlany będzie wielki atrakcyjny - sensacyjny film — p. t. —

Benefis 4-eh djabłów

dramat cyrkowy w 6 wielk. akt. z udziałem uroczej akrobatki **Ammu Schezelton**

MOTTO: Ale się nie obawiajcie
Pełno tu prostoty
Raczej dobre słowo dajcie
To „Cztery Sieroty”

48753

Pomyślność akcji.
Dobre zdjęcia.
Goskonia gra

Zaopatrzeni w dostateczne ilości

CUKRU BIAŁEGO

pochodzącego z cukrowni z województw: Poznańskiego i Pomorskiego, ofiarujemy go do natychmiastowej dostawy w ładunkach wagonowych

BANK CUKROWNICZWA Tow. Akc.

w Poznaniu.

Uwzględniamy tylko piśmienne zamówienia

4874K

DOSTAWA

na miejsce do sklepów hoteli, restauracji i t. p. wszelkich ilości warzyw i owoców — po niskich cenach — (4547K15)

Józef Piarowski, Łódź, ul. Wólczańska 73.

W konnym Oddziale Komendy P. P.
pow. Łódzkiego przy ulicy Kałnej № 7, zostaną dnia 30 listopada 1922 r. w drodze publicznej licytacji sprzedane około 14 wozów nawozu końskiego.
Rozpoczęcie licytacji o godz. 9 rano.
Komendant Policji powiatu Łódzkiego **RYSZAROWSKI**. 7871s2

Oszczędza ten kto zaopatruje się na ziemię lub za gotówkę w firmie „**WYGODA**” Piotrkowska 238

konfekcje damską, męską i dziecięcą, manufaktury i obuwie, które posiada w wielkim wyborze

UWAGA: Wszelkie obstarunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-eh dni (Filij nie posiadamy) (4762K16)

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW
LEKARZA-DENTYSTY H PRUSS
145. Piotrkowska 145.
za plombowanie, oraz wprawianie zębów
opłata podług taryfy. 4818k

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

- AAA. Kapię meble, dywany futra, garderobę, maszyny do szycia, płacę najwyższe ceny. Łaznik, Benedykta 23 m 13 parter. 9668-e4
- AA. Meble sypialnie, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła, wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przez dziecki Piotrkowska 108 6262--0
- A. Meble, stołowy, sypialnie i inne sprzedaje tania. Kaczołowski Piotrkowska 35 w podwórzu. 1195--2
- Polwagi, bryki towarowe, wozy i węglańskie nowe. Sprzedam Kilińskiego 28. 1195--1
- Sklep spożywczy z powodu wyjazdu tanio do sprzedania. Miłsza 47 (sklep) 1106--1
- Sprzedam maszyn do szycia na raty Awret Benedykta 34 10163--2
- Futro podbite elkami do sprzedania. Zgłoszenia proszę składać do Rozwoju pod „Futro” 10140--1
- Futro bekieszka szopowe sprzedam także potrzebne hacziarki Nowo-Cegielniana 14 m 4. 10218--1
- Sprzedam tanio szafę sklepową oraz palto na wysokiego mężczyznę. Składowa 21--51 10219--6
- Sprzedam futro niedzwiedzie zupełnie w dobrym stanie Składowa 21 III piętro. zastac można od 5 do 4 p.p. Olszewski 10221--2
- Z powodu wyjazdu sprzedam sklep delkatesowy i 2 pokoje z kuchnią. Piotrkowska 189 10230--1

Sklep kolonialny spożywczy do sprzedania. Przy sklepie pokój z kuchnią. Łódź Rawska 10 dojazd tramwajem № 4 przy Se-natorskiej. 10229--5

Różne:

- Zaginęła dnia 25--XI sukca rasy wleczej wabi się „Diana” Przed kupnem ostrzegam. Od-prowadzić za wynagrodzeniem Składowa 26 10217--1
- potrzebny czeladnik szewski na damską szytą robotę Za-wadzka 10--Crajnadel drugie podwórze. 10225--1
- potrzebna pantenka do dziecka Al. Kościuszki 52 m 9 10227--2
- za ubiżenie Sabiny Karlo-wskiej przeprasza F. Z. 10229--1
- akuszerka Pipiko wa przyjmuj-miejscowe i przejezdne pa-nie. Piotrkowska 152--14 10005--5
- OBIADY** gospodarskie wyda-ją się w domu i na miasto. od g. 12--4, Orla 23 m 22. 10032--8
- Wawiec Kucharski mieszka K. Grabowa 32, 10098--10
- Skład drzewa i węgla do odst-ąpienia Wiadomość Brzeziń-ska 42 m 56. 1184--1
- potrzebna uczciwa służąca szkolna 15 Smętkiewicz. 1194--1
- potrzebna zołna chemizarka do pralni, Kadwańska 19. 1192--1
- subjekt branży kolonialno-win-nej z 4-klasowem wykształce-niem poszukuje posady. Oferty pod „Zdemobilizowany żołnierz do Rozwoju. 1190--1
- potrzebna młoda służąca do dwójga państwa. Łakowa22 m 4. 1199--1

potrzebna chemizarka i pra-sowaczka na drobniak do pialni przy ul. Średniej № 7 1197--1

Zagubione dokumenty

- Kubacki Ignacy zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w Gostyninie. 1198--1
- Zagubiono matrykale na imie Eugenjji Fogel uczennicy VI kl. gimnazjum żeńskiego pan-Rathert. 2232--1
- Zynderman Roman zagubił kar-tę bezterminowego urlopu wyd. w 57. p. w Kutnie. 1183--1
- Guzniwicz Wiktorja, Wacława zagubiła paszport polski wy-dany w gminie Sobiecko p. Niewiadomski. 10220--5
- Jurga Józef zagubił kartę bez-terminowego urlopu wydaną w P.K.D. Łódź 10222--3
- Ulaniecki Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu wy-daną w Aleksandrowie Kujaw-skim. 10225--5
- perlinski Marjan zagubił pasz-port tymczasowy wydany w Łodzi. 10225--3
- paik Altons zagubił kartę bez-terminowego arlopu wydaną w P.K.D. 10226--5

Sprzedaj skór

jako to: chromy, giemyzy i bukaty
Ceny przystępne. 4829b5

L. RACZKOWSKA, P R Z E J A Z D 49, III piętro

MASZyny do PISANIA

ORZEŁ (nowe), MERCEDES, REMINGTON, i t. p. Ta-śmy I-a, kalka, reperacja. Nauka pisania na maszynach.
ADOLF GOLDBERG, Andrzeja 1 1-sze piętro. 4457D

Drukarnia Dziennika

„ROZWOJ”

ŁÓDŹ, Al. KOŚCIUSZKI № 41.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie drukarstwa wchodzące. Ceny niskie. Roboty przyjmowane wykonywa się szybko i solidnie.

Meble

Różne nowe i używane sy-pialka biała, stołowy, szafy białe, dębowe oraz otoma-ny. Leżanki, biurko, sprze-daje po cenach przystępnych Piotrkowska № 261 m. 4 II piętro front. (4038K0)

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 450 mk., za tekstem 300 mk., zwyyczajnie 150 mk., wstąpi drobnych 200 mk., nekrologi 450 mk., za analizy 300 mk. z pierwszoplanowy lub jego inne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 tany, za każdym 5 tany. Nieogłoszone ogłoszenia nie są obciążone. Zgłoszenia przyja do godz. 6-ej, po 6-ej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka, obowiązuje już przyjęta od dnia adomienia „Rozwój” można zamawiać w Zgłoszeniach i w. Łódź, w Piotrkowskiej 41. Zgłoszenia do: Łódź, w Piotrkowskiej 41. Łódź, w Piotrkowskiej 41. Łódź, w Piotrkowskiej 41.

Red. odpowiedzialny Jan Spokornski. Wydawca Jan T. Czaplewski.